

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Eldres råd	14/20	13.11.2020
Rådet for likestilling av mennesker med nedsatt funksjonsevne	13/20	13.11.2020
Arbeidsmiljøutvalget	2/20	24.11.2020
Hovedutvalg Natur	49/20	16.11.2020
Hovedutvalg Folk	49/20	17.11.2020
Administrasjonsutvalget	7/20	18.11.2020
Formannskapet	108/20	23.11.2020
Kommunestyret	63/20	07.12.2020

Årsbudsjett 2021 og økonomiplan 2021 - 2024

Rådmannens forslag til vedtak

Rådmannens forslag til vedtak

- Inderøy kommunes driftsbudsjett for år 2021 med økonomiplan og handlingsplaner 2021-2024, vedtas med bindende virkning for virksomhetsområdene i henhold til spesifisering i budsjettdokumentet av 29.10.19:
  - Politisk virksomhet
  - Fellesadministrasjon
  - Oppvekst og kultur
  - Helse og omsorg
  - NAV
  - Plan, landbruk og kommunalteknikk
  - Vann og avløp
  - Næring
- Inderøy kommunes langsiktige mål for netto driftsresultat er 2 % av brutto driftsinntekter. Kommunen er inne i en omstillingsprosess som medfører at denne målsettingen må nedjusteres. For inneværende planperiode – skal kommunens budsjetter ha et positivt netto

driftsresultat. Netto driftsresultat bør minimum utgjør 0,5% av brutto driftsinntekter for perioden 2022 til 2024.

- Formannskapet og hovedutvalgene kan vedta endringer i driftsbudsjettet på funksjonsnivå, innenfor sine ansvarsområder, så lenge dette ikke endrer rammen på sektornivå slik som spesifisert i vedtakets pkt. 1.
- Rådmannen kan vedta endringer i driftsbudsjettet mellom funksjoner begrunnet i tekniske forhold, interne oppgaveendringer eller endringer som for øvrig er kurante og uten prinsipiell betydning. Rådmannen vedtar endringer som følge av lønnsoppgjør.
- Kommunale avgifter og gebyrer, samt betaling for kommunale tjenester, fastsettes for år 2021 slik det fremgår av vedlegg «Gebyrer og betalingssatser».
- Av disposisjonsfond disponeres 3 mill. kroner til bredbånd i 2021 og 2022.
- Rådmannen gis fullmakt til å vedta detaljbudsjett. I denne forbindelse med får rådmannen fullmakt til å foreta ikke-prinsipielle korrigeringer mellom funksjoner. Rådmannen får fullmakt til å foreta justeringer mellom funksjonene barnehage og grunnskole, samt mellom institusjonsdrift og omsorgsbaserte tjenester som følge av tilpasninger av ny organisering.
- Inderøy kommunes investeringsbudsjett for år 2021, med økonomiplan og handlingsplaner 2020-2023, vedtas med bindende virkning for sektorområder i henhold til spesifikasjon i budsjettokumentet:
  - Fellesadministrasjon
  - Oppvekst og kultur
  - Helse og omsorg
  - Plan, landbruk og kommunalteknikk
  - Vann og avløp
  - Næring
- Formannskapet kan vedta endringer i investeringsbudsjettet for det enkelte prosjekt innenfor vedtatt budsjettamme på sektorområder, når de er i samsvar med kommunestyrets mål for prosjektet.
- Det tas opp nødvendige lån til investeringer med inntil 319,15 mill. kroner. Rådmannen får fullmakt til å ta opp lån.
- Ramme for startlån for 2021, settes til 30 mill. kroner. Dette finansieres med tilsvarende låneopptak. Rådmannen får fullmakt til å ta opp lån.
- Med hjemmel i lov av 26. mars 1999 om skatt på formue og inntekt, fastsettes høyeste tillatte sats som også skal nyttes ved utskrivning av forskuddstrekk og forskuddsskatt for inntektsåret 2020. Marginavsetning skal fortsatt være 9 %.
- Med hjemmel i eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 skal det, for budsjettåret 2021, lignede eiendomsskatt i hele kommunen og for alle eiendommer, jfr. Eiendomsskatteloven § 3.
- Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt benytter kommunen skattevedtekter. Det benyttes ikke bunnfradrag.
- Iht. eiendomsskatteloven § 8 A-2 (1) skal verdien av bolig- og fritidseiendommer multipliseres med 0,7.
- Den generelle eiendomsskattesatsen for 2021 for de skattepliktige eiendommer, settes til 3,5 – tre og en halv - promille, jf. § 13.

- Med hjemmel i Eiendomsskatteloven § 12 bokstav a, differensieres satsene ved at den skattesats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer i 2020 settes til 3 – tre – promille.
- Det er for 2021 fastsatt tre terminer for betaling av eiendomsskatten, jfr. Eiendomsskatteloven § 25, men skatteyder som ønsker det kan få betale hele skattebeløpet i 1.termin.
- I henhold til Eiendomsskatteloven § 7 a fritas følgende for eiendomsskatt:
  - Eiendommer til stiftelser eller institusjoner som tar sikte på å gagne en kommune, et fylke eller staten.
  - Eiendommer tilhørende Innherred Renovasjon IKS
  - Mosvik vannverk
  - Kulturbygg
  - Idrettsanlegg
  - Kirkestuer
  - Bedehus
  - Klubbhus/forsamlingshus/anlegg til frivillige lag og foreninger
  - Samfunnshus/grendehus
  - Fylkeskommunale skoler
- I henhold til Eiendomsskatteloven § 7 b fritas følgende for eiendomsskatt:
  - Fredede bygninger jfr. kulturminneloven mv.
  - Bygninger tilhørende museum og historielag
- Det er en forutsetning at det av vedtektene fremgår at virksomheten ikke har økonomisk vinning som formål, herunder utbetaling av utbytte. Det er også en forutsetning at det ikke skal drives annen næringsvirksomhet.
- Kulturtilskudd og tilskudd til større arrangement for 2021, vedtas slik det framgår av vedlegg til budsjettdokument.

Vedlegg

- 1 Budsjett 2021 og økonomiplan 2021-2024
- 2 Notat til formannskapet - alternativ saldering av budsjett 2021 oppdatert 23.11.2020

Bakgrunn

Rådmannen legger med dette fram forslag til årsbudsjett for 2021 og økonomiplan for 2021 til 2024 for Inderøy kommune. Årsbudsjett for 2021 er første år i økonomiplan for 2021 til 2024.

Ny kommunelov gjeldende fra 1.1.2020 setter krav til økonomiplan og årsbudsjett jf. kommunelovens § 14-3 og 14-4. Økonomiplanen skal blant annet synliggjøre hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i planer følges opp. Kommunestyrets prioriteringer og premisser som økonomiplan og årsbudsjett bygger på, skal synliggjøres. Kommunestyret skal ved behandlingen av økonomiplanen fastsette finansielle mål for den langsiktige styringen av kommunens økonomi, jfr. kommuneloven §14-2.

Kommunestyret vedtok i forbindelse med strateginotat for 2021-204 i juni 202 følgende mål: I det langsiktige perspektiver skal følgende målsettinger legges til grunn:

- Mål for netto driftsresultat er 2 % av brutto driftsinntekter.
- Mål for disposisjonsfondet er 10 % av brutto driftsinntekter.
- Investeringer skal vurderes i forhold til framtidig effektiviseringsgevinst og slik at netto finansutgifter og gjeldsnivå over tid reduseres til et nivå med sammenlignbare kommuner

Kommunens økonomiplan og årsbudsjett består som tidligere år, av et driftsbudsjett og et investeringsbudsjett. Ny forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner setter krav til innhold og oppstilling - bevilgningsoversikter drift jf. forskriftens § 5-4 og bevilgningsoversikt investering jf. forskriftens § 5-5. Bevilgningsoversiktene er imidlertid noe endret i forhold til tidligere år. Dette kommenteres derfor særskilt i det etterfølgende.

Bevilgningsoversikt drift (1A) § 5-4

Bevilgningsoversikt inneholder samlede generelle inntekter, bevilgninger drift, netto som er rammen for virksomhetsområdene og fellesområdet, samt netto finansutgifter og avsetninger og bruk av fond. Driftsrammene for virksomhetene framgår i egen spesifisering sum bevilgninger, netto (1B).

Driftsbudsjettet for 2021 er i balanse med en ramme for generelle inntekter på 458,1 mill. kroner. Rådmannen foreslår å videreføre samme promille for skatt på bolig og fritidseiendommer (3 promille) og næring (3,5 promille) i 2021. Videreføringen gjelder også ubebygde tomter (3 promille).

Rådmannens forslag til driftsramme for virksomhetsområdene utgjør 407,7 mill. kroner. Budsjetterte netto finansutgifter utgjør 40,8 mill kroner for 2021.

Dette gir i rådmannens forslag til budsjett for 2021 et netto driftsresultat er 9,6 mill kroner som utgjør 1,6 % av netto driftsinntekter. Kommunestyrets vedtatte mål for netto driftsresultat er 2 % av brutto driftsinntekter. Budsjettet skal balansere dvs. inntekter og utgifter, avsetninger og bruk av avsetninger skal gå i balanse. Et netto positivt netto driftsresultat må derfor teknisk sette avsettes for å få budsjettet i balanse.

Det er i 2021 budsjettert med bruk og avsetninger til bundne driftsfond i virksomhetene. Dette presenteres i bevilgningsoversikt drift. I 2021 er det budsjettert med en netto bruk som dermed bruk på 1,6 mill kroner. Saldering av regnskapet presenteres som netto avsetning som framkommer som summen av avsetning av netto driftsresultat 9,6 og netto bruk av bundne fond 1,6 mill kroner.

Oversikten *Sum bevilgninger drift*, netto viser rammer pr virksomhetsområde på 407,7 mill kroner etter korrigerings av avskrivninger og netto bruk av bundne driftsfond.

Disposisjonsfondet vil ved inngangen til planperioden utgjøre om lag 53 mill kroner som tilsvarer vel 10 % av kommunens brutto driftsinntekter. Rådmannen foreslår å netto driftsresultat i planperioden. Dette medfører at disposisjonsfondet vil øke, og skal sikre at kommunen har den

nødvendige buffer til å håndtere de økonomiske utfordringene kommunen står overfor, samt øke andelen av egenfinansiere av investeringsutgiftene.

Bevilgningsoversikt investering (2A) jf. § 5-5

Bevilgningsoversikt investering spesifiserer investeringer i egne anleggsmidler som tidligere år. Rådmannens forslag til investeringsbudsjett for 2021 innebærer investeringer i egne anleggsmidler på i overkant av 430,5 mill kroner. I 2021 er det i hovedsak investeringer innen helse og omsorg (Helsehus i Straumen) og Oppvekst (Oppvekstsenter Vest og nye barnehager) som prioriteres.

Bevilgningsoversikten spesifiserer videre tilskudd til andres investeringer, Investeringer i aksjer og andeler i selskaper og utlån av egne midler. I 2021 er tilskudd til investeringer til andres investeringer tilskudd til Inderøy kirkelige fellesråd til investeringer i kirkebygg på 250 000 kroner. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper er investeringstilskudd i KLP på 1,4 mill kroner. Rådmannens forslag til budsjett omfatter ikke utlån av egne midler.

Rådmannen anslår at momskompensasjon vil utgjør vel 111 mill. kroner. Dette medfører behov for låneopptak å inntil 319,151 mill. kroner.

Tillegg til statsbudsjettet – økt bevilgning til merutgifter og mindreinntekter covid-19

Regjeringen varslet samme dag som rådmannens la fram sitt forslag til budsjett at det ville bli lagt fram en tilleggsproposisjon med forslag om en økt bevilgning på 7,3 milliarder til kommunesektoren. Bevilgningen er ment å dekke merutgifter og mindreinntekter knyttet til covid-19 første halvår 2021. Forslaget legges fram for Stortinget fredag 6. november.

Regjeringen begrunner forslaget med de store utgifter som koronaepidemien har medført for kommunene. Økt bevilgning skal sikre at kommunene fortsatt skal fortsette å levere gode tjenester under og etter krisen, med strenge krav til smittevern og stor press på helsetjenester. Regjeringen foreslår at 5,9 milliarder kroner av dette skal tildeles kommunene, der 4,4 milliarder gis som økt innbyggertilskudd, og 1,5 milliarder kroner fordeles som skjønnsmidler. I tillegg foreslås at kommunene får 321 millioner kroner over rammetilskuddet til stillinger knyttet til kontroll med etterlevelse av reglene for arrangementer, serveringssteder og arbeidstakere mv. Skjønnsmidler blir fordelt av Fylkesmannen som kartlegger merutgifter og mindreinntekter i kommunene, og foretar fordeling av midlene ut fra bestemte kriterier. Fordeling av økt innbyggertilskudd på 4,4 mrd. kroner basert på innbyggertall per 1. juli 2020, vil utgjøre om lag 819 kroner pr innbygger. For Inderøy kommune utgjør dette 5,567 mill kroner for Inderøy kommune.

Anslått tilleggsbevilgning ved økt innbyggertilskudd på 5,567 mill kroner er tatt inn i rådmannens budsjettforslag ved å øke rammetilskudd mot tilsvarende reservert budsjettpott (utgifter) på fellesområdet for å møte merutgifter og mindreinntekter i forbindelse med covid-19. Vedlagte budsjettdokument (pdf) er ikke oppdatert med nevnte tillegg. Web-utgaven er imidlertid oppdatert.

Behandling av rådmannens budsjettforslag

Kommunens budsjett og økonomiplan publiseres digitalt med link fra kommunens hjemmeside. Rådmannens budsjettforslag og rådmannens presentasjon 29.oktober er lagt ut på kommunens hjemmeside. Link: <https://appublishframsikt-staging.azurewebsites.net/2021/inderoy/180ca85c-d313-437f-9618-45b6848dc079/bm-2021-hp2021-2024/#/>

Formannskapetets innstilling vil iht. kommunelovens § 14-3 bli offentliggjort minst 14. dager før kommunestyret behandler budsjettet.

Rådmannen vil i etterkant av kommunestyrets budsjettvedtak, oppdatere og publisere kommunens vedtatte budsjett og økonomiplan.

Saksvurdering

Rådmannens budsjettforslag til budsjett 2021 og økonomiplan 2021-24 tar utgangspunkt i kommunens overordnede planer og kommunedelplaner, samt viderefører de allerede pågående satsingsområder for å kunne bestå som egen kommune. Dette innebærer satstinger på økt inntektsgrunnlag i form av eiendomsskatt, interkommunalt samarbeid, strukturendringer spesielt innen helse og oppvekst, digitalisering/digital kompetanseløft, å bli en helsefremmende organisasjon, samt klima og miljø.

Budsjett og økonomiplan for perioden 2021 - 2024 oppleves som trangt, med lite rom for administrativt og/eller politisk handlingsrom. Det konstateres at mye av de økte frie inntekter blir spist opp av sentrale føringer og demografiendringer, men en realnedgang på 0,3 % i frie inntekter. I budsjettforslaget er det forsøkt å ta hensyn til statlige føringer og pålegg og nødvendige lokale prioriteringer, samt beholde nødvendig utviklingskapasitet. Rådmannen har forsøkt å synliggjøre økonomiske konsekvenser av satsingsområde, primært innen helse og omsorg og oppvekt. Ved fastsettelse av virksomhetsområdenes budsjetttrammer har rådmannen vært opptatt av balansen mellom effektiviseringskrav og kompensasjon av endringer i tjenesteomfang, slik at budsjettet blir et reelt styringsverktøy. I 2021 er virksomhetsområdene ikke kompensert for prisstigning, de har fått et trekk i rammen knyttet til forventet gevinst av inngåtte rammeavtale, samt redusert reiseaktivitet knyttet til kurs og konferanser.

Rådmannen har forsøkt å følge opp kommunestyrets vedtak i sak om strateginotatet 2021, vedtatt 17. juni 2020. Rådmannen har ikke funnet å kunne ta inn følgende:

- Ubebygde tomter skal ikke belastes med eiendomsskatt
- En vurdering av status for romløsning ved Sakshaug skole, inkludert mulig utbygging.

Etter rådmannens vurdering blir 2021 blir et krevende år. Det har de siste årene vært en utvikling der driftsmarginene strammes til. Rådmannen mener at fokus framover må rettes mot iverksetting av de strukturelle effektiviseringstiltakene som er vedtatt, for å ta ut gevinsten av tiltakene. Rådmannen mener det er nødvendig med en omstilling av innvandertjenesten, på bakgrunn av nedgang i antall nye bosettinger de siste årene. Hittil i 2020 er det ikke foretatt nye bosettinger. Tjenesten finansieres med øremerkede tilskudd som reduseres og etter hvert faller bort. Rådmannen mener at det ikke er grunnlag til å opprettholde tjenesten på dagens nivå, og at kjøp av tjenester må vurderes.

På lengre sikt viser rådmannens forslag for økonomiplan for perioden 2021 - 2024 oppleves som trangt, med lite rom for administrativt og/eller politisk handlingsrom. Det konstateres at mye av de økte frie inntekter blir spist opp av sentrale føringer og demografiendringer. Netto driftsresultat er positivt i hele planperioden, men reduseres til å utgjør 0,3 % av brutto driftsinntekter ved utgangen av planperioden. Dette er et betydelig lavere enn kommunestyrets vedtatt mål.

Kommuneloven setter krav til realistiske mål. Rådmannen fremmer derfor forslag om at kommunestyret justerer mål for inneværende planperiode. Kommunens langsiktige mål for kommunens netto driftsresultat er 2 %. Kommunen er inne i en omstillingsprosesser som på langs sikt skal gi effektiviseringsgevinster. På kort sikt - for inneværende planperiode – er målet at kommunen ha et positivt netto driftsresultat. Netto driftsresultat bør minimum utgjør 0,5% av brutto driftsinntekter.

Tilleggsproposisjon – økt bevilgninger knyttet til covid-19

Regjeringens tilleggsbevilgning som skal dekke kommunens merutgifter 1. halvår 2021 knyttet til covid-19, vil ikke bidra til å lette utfordringsbildet. Tilleggsbevilgningen vil bidra til å finansiere nødvendige smittevernertiltak, eventuell merutgifter til bemanning knyttet til covid-19. Merutgiftene er ikke kjent, og derfor ikke budsjettet. Den økte smitten i landet og nabokommuner viser at det er stor usikkerhet til hvordan kommunens utgifter til covid-19 vil bli i 2021. Rådmannen vil «øremerkede» disse midler til covid-19 i budsjett 2021 ved å budsjettere disse som reserverte bevilgninger til covid-19 på fellesområdet på eget prosjektnummer. Rådmannen vil komme tilbake i rapporteringen om ev. fordeling av disse midlene. Rådmannen vil også gjøre oppmerksom på at

denne tilleggsbevilgning kun gjelder for 2021. Dette understreker viktigheten av at midlene ikke kan finansiere kommunens drift.

Kjente utgifter innen helse- og omsorg knyttet til luftsveisklinikk og smittevern på samlet 1,8 mill. kroner i 2021 og 1,6 mill. kroner i 2022 er lagt inn i rådmannens budsjettforslag. Etter rådmannens vurdering er det mulig at disse kan finansieres av den økte bevilgningen eller disposisjonsfondet, og dermed styrke netto driftsresultat i 2021 og 2022.

Investeringer

Investeringer innen helsehus og Oppvekstsenter Vest gir betydelige låneopptak i 2021 og 2022. Dette vil medføre en vesentlig økning i gjeldsgrad i 2021 til i overkant av 140 %. Tilskudd fra Husbanken til investeringene i Helsehusene er betydelige, og forventes mottatt i slutten av byggeperioden. Dette vil redusere behov for låneopptak og vil sammen med et lavt investeringsnivå i slutten av planperioden bidra til redusert gjeldsgrad

Rådmannens fullmakter ved detaljbudsjettering

Rådmannen legger endelig detaljbudsjett etter kommunestyrets vedtak. I 2021 innebærer rådmannens budsjettforslag oppvekststruktur med der barnehagedrift skilles ut fra skolene som egne enheter. Barnehagenes rammer fremgår i rådmannens budsjettforslag som funksjon 201 barnehage under den enkelte skole. Dette innebærer en teknisk endring ved at funksjonen 201 tas ut av skolen budsjetttramme og presenteres som egen enhet. Fram til 2021 har skoler og barnehage vært en enhet. Når disse funksjonen skal organiseres i to enheter, kan det oppstå behov justert fordeling av f.eks. fellesutgifter, og kan medføre behov for å justere driftsbudsjett mellom skolen og barnehagen. Rådmannen ber i saken om fullmakt til å kunne foreta mindre rammejusteringer mellom skolen og barnehagen.

Konklusjon

Se rådmannens forslag til vedtak.